

Projecten Verzilting

Thema	Projecten	Toelichting	Kosten
Monitoring	Boeren meten water	Verdere uitrol van het project Boeren meter water. Door samen te meten aan de waterkwaliteit in het perceel komt er meer inzicht in de huidige situatie van verzilting en wordt het inzichtelijk waar en welke maatregelen nodig zijn.	<p>€ 1.065.000,-</p> <p>Voor 400 aquapins en consultancy, looptijd 5 jaar: € 2.130.000</p> <p>50% wordt bekostigd door eigenaar/landgebruiker. 50% wordt bekostigd vanuit investeringsagenda.</p>
	Kartering	Bredere kartering verzilting en bodem vanuit de lucht, met elektromagnetische meettechniek. Hiermee komt aanvullende informatie op tafel over de opbouw van de bodem en het chloridgehalte (3D-beeld). De gegevens worden gecontroleerd d.m.v. een extra meetlocatie met peilbuizen.	<p>€ 534.000,-</p> <p>Verwachte prijs ca € 10,- tot 20,- per hectare wanneer alleen Noardeast-Fryslân gekarteerd wordt. 26.686 hectare x € 20,- = € 534.000,-.</p> <p>Er is een project over kartering in voorbereiding vanuit het Deltaprogramma water om heel Fryslân en delen van Groningen, Drenthe, Noord-Holland en Brabant te karteren. Over de subsidie is naar verwachting eind 2020 duidelijkheid. Er is bij Wetterskip en provincie nog geen formeel besluit genomen over deelname. Indien Deltaprogramma doorgaat: cofinanciering € 100.000,- vanuit investeringsagenda.</p>
	EGV-meter	Voor het meten van het zoutgehalte in oppervlaktewater. Metingen aansluiten bij het project Boeren meten water.	<p>€ 30.000,-</p> <p>200 EGV-meters, € 150,- per stuk.</p>
			Totaal € 1.629.000,-

Tabel 1. Monitoring verzilting, Omgevingsproces Ternaard (Bron: Partoer, 2019)

Thema	Projecten	Toelichting	Kosten
Maatregelen tegen verzilting	Anti-verziltingsdrainage	Deze vorm van drainage zorgt ervoor dat de zoute kwel wordt afgevoerd en zorgt voor meer zoet water in de bovenste laag van het perceel.	€ 6.220.000,- Vergoeding meerkosten ten opzichte van reguliere drainage. Totale kosten hangen af van deelname agrariërs.
	Ondergrondse opslag zoet water i,c,m, druppelirrigatie	Ondergrondse opslag van zoet water dat kan worden opgebracht in droge perioden via druppelirrigatie.	€ 1.200.000,- Voor maximaal 5 initiatieven. 80% wordt bekostigd door eigenaar/landgebruiker. 20% wordt bekostigd vanuit investeringsagenda.
			Totaal € 7.420.000,-

Tabel 2. Maatregelen tegen verzilting, Omgevingsproces Ternaard (Bron: Partoer, 2019)

Thema	Projecten	Toelichting	Kosten
Pilots/ Experimenten	Kleinschalige proef zouttolerantie gewassen	Kleinschalige proef buitendijks omtrent de zouttolerantie van gewassen. Aansluiten bij het project zoet op zout.	€ 250.000,- Inschatting werkgroep
	Wetenschappelijke proef zouttolerantie aardappelen	Wetenschappelijke proefopstelling omtrent de zouttolerantie van aardappelen.	€ 750.000,- 5 jaar x € 400.000,- aan faciliteiten + 5 jaar x 1 FTE à € 100.000,- = € 2.500.000,- 70% wordt bekostigd door eigenaar/landgebruiker. 30% wordt bekostigd vanuit investeringsagenda.
	Hogere peilen buiten hoofdwatertgangen	Experiment met het voeren van een hoger waterpeil in specifiek perceel of percelen	€ 100.000,- Kosten voor aanleggen pendammen/stuwen en monitoring i.c.m. Boeren meten water: €500.000,- 80% wordt bekostigd door eigenaar/landgebruiker. 20% wordt bekostigd vanuit investeringsagenda.
	Kwelscherm/verticale drainage bij de dijk	Een kleinschalige pilot (1 km) waarmee zoute kwel wordt opgevangen langs de zeedijk en vervolgens in zee wordt gepompt	€ 1.000.000,- Grove kostenindicatie op basis van vergelijkbare pilot in Zeeland.
			Totaal € 2.100.000,-

Tabel 3. Pilots/Experimenten, Omgevingsproces Ternaard (Bron: Partoer, 2019)

Thema	Projecten	Toelichting	Kosten
Gebiedsproces	Vorbereidingsfase integraal gebiedsproces toekomstbestendig watersysteem/ klimaatadaptatie en biodiversiteit	Vorbereiding en planvorming van het gebiedsproces.	€ 2.700.000,- Grove kostenindicatie op basis van vergelijkbaar proces rondom Franeker.
	Uitvoeringsfase integraal gebiedsproces toekomstbestendig watersysteem/ klimaatadaptatie en biodiversiteit	Uitvoering van het gebiedsproces. Een gebiedsproces voor en door de regio, dat onder andere leidt tot een toekomstbestendig watersysteem. Binnen het proces wordt de verbinding gelegd met de andere thema's uit de investeringsagenda, natuurontwikkeling, vergroten biodiversiteit, circulaire landbouw en zelfvoorzienendheid.	€ 99.151.000,- Op basis van vergelijkbaar proces rondom Franeker vallen de kosten hoger uit dan hier begroot €150.000.000,-). Herinrichting 18.000 ha: €100.000.000,- Grondaankopen: €35.000.000,- Totale proceskosten €15.000.000,-.
			Totaal € 101.851.000,-

Tabel 4. Gebiedsproces, Omgevingsproces Ternaard (Bron: Partoer, 2019)